

El cinema d'aventures

Antoni Figuera

A Ramón Freixas, en record d'aquelles entranyables sobretaulas en el restaurant Las delicias de Francia, de Barcelona, vora el nostre amic comú Xavier Flores.

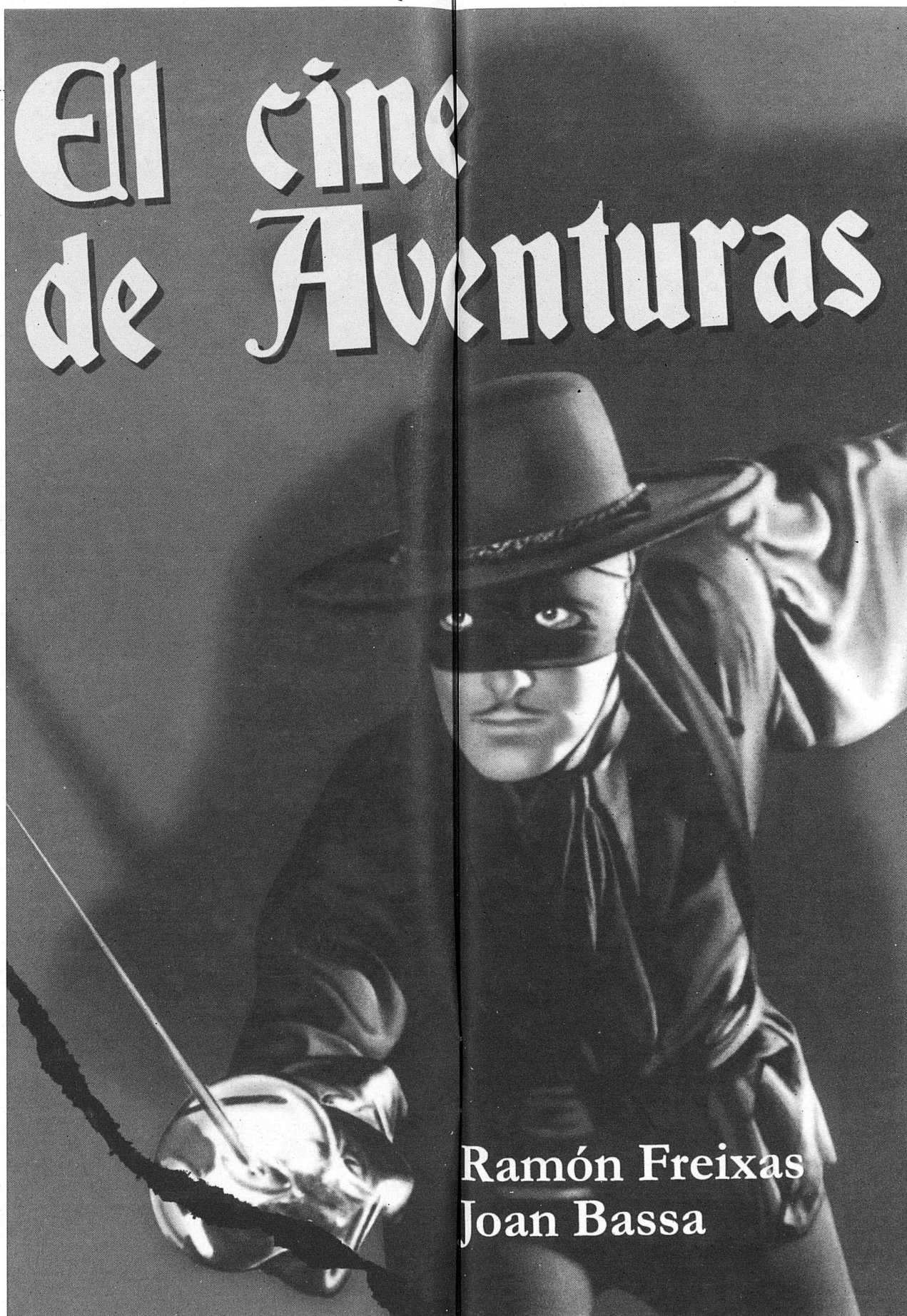
Varen ser massa les vegades que el pesat de Jean-Paul Sartre es va afartar de recordar-nos que "la vida és una passió inútil". D'aquí que, des d'aleshores, les meves simpaties es varen decantar sempre del costat d'Albert Camus, aquell admirable "solitari solidari" (com el nostre Antonio Machado), el qual, com Saint-Exupéry, mai no va renegar d'aquell inoblidable "petit príncep" que els adults varem ser qualche vegada i la pèrdua del qual lamentam i evocam amb nostàlgia.

Igualment em vénen a la memòria les paraules del crític Louis de Marcorelles: "estimar el cinema és estimar apassionadament la vida". D'aquí que per a mi, com per als autors del llibre que comentam (Ramón Freixas y Joan Bassa. *El cine de aventuras*. Madrid: Notorius Ediciones S.L., 2008) ni el cinema ni, per descomptat, la vida no han estat mai una "passió inútil".

Situar-se com a lector davant d'una obra com la de R. Freixas i J. Bassa equival a viure per unes hores joiosament instal·lats en aquest espai plural o "gabinet d'aficionat" de què ens parlava Georges Perec, immersos en la contemplació de totes aquelles imatges que, traslladades al reflex infinit d'una sala de miralls convergents, ens restitueixen durant el temps que dura la lectura tot el que des de la prehistòria de la nostra infantesa i adolescència ("misteri, emoció, risc", per dir-ho amb el títol d'un dels darrers llibres de Fernando Savater) es va sedimentar en la memòria i va esbossar el perfil d'allò que, en tornar-nos adults, varem tenir la temptació de negar.

Estic parlant —i amb molta honra— d'un llibre per a mitòmans que pot alinear-se en igualtat de mèrits a alguns dels millors que, de temàtica similar, he pogut llegir en aquests darrers anys: *Armas, mujeres y relojes suizos*, *La placenta de los sueños*, *Más allá del Oeste*, *La vuelta al mundo en 80 aventuras*.

Llibre, el de Freixas i Bassa, que constitueix una gratificant invitació a embarcar-nos en un confortable zepelí que em mena al del novel·lista mallorquí Miquel Ferrà i Martorell, el qual en l'esplèndida (i per al meu gust massa breu) *El gloriós viatge del Minerva* embarcava en el seu somniat aeròstat una gran pluralitat de personatges històrics que havien acabat per recalar a Mallorca; nòmina que abraça des de l'Arxiduc Lluís Salvador fins a Rubén Darío; des de Chopin i George Sand a Jules Verne... Zepelí, nau, diligència o carruatge el llibre de Freixas i Bassa amb els quals, per terra, mar i aire, ens duen a solcar l'horitzó inabracable de l'aventura.

Aquí em teniu, per tant, davant del quadrant de la rosa dels vents de ca meua guiat pels quatre punts cardinals d'aquest altre globus terraqüi que són les pàgines d'aquest llibre; cavalcant una vegada més (és tan sols un exemple entre altres) "per la vall de les ombres", vora els espectres —genets al cel— de la Brigada Lleugera o del Setè de Cavalleria de Custer, o bé, valgui aquest altre exemple, solcant "amb diez cañones por banda, viento en popa a toda vela" (Espronceda dixit) els oceans del temps a sobrevent i a sotavent de la pàgina.

La lectura —i encara més la joiosa relectura— d'un llibre de cinema com el que ens ocupa constitueix abans que res un bell exercici de cinefília o, més aviat, de cinefàgia respecte d'un gènere tan proteic com el que inclou davall del denominador comú de "cinema d'aventures".

De principi puc afirmar que el sumaríssim recorre i catàleg de films tan amorosament com rigorosament analitzats ens du a *bout de souffle* des de les selves de Sumatra i Borneo (*King Kong*: "les rosses no abunden per aquests encontorns") fins als mars de la Xina, en el títol homònim de Tay Garnett; des de la França revolucionària de *La Pimpinela Escarlata* fins a les cales del Carib, de Port Royal a Puerto Príncipe: *El capitán Blood* i *El cisne negro*; des de Balaclava a Little Big Horn: *La carga de la brigada ligera*, *Murieron con las botas puestas*; des del bosc de Sherwood al combat de Nottingham fins al regne de Camelot, Artur i els dotze comparses: *Robin Hood*, *Excalibur*...

Així, pàgina rere pàgina, fotograma rere fotograma, film rere film, deixant-me dur a impulsos del recordat Georges Perec i el seu *Je me souviens* em permet egoïstament un selectiu i aleatori exercici de memòria:

Me'n record d'un bagul surant a la deriva damunt d'un mar en calma i de l'únic supervivent del Pequod.

Me'n record d'una única paraula en swahili: *Hatari*, que vol dir perill.

Me'n record d'aquells impagables programes de mà —bellament colorejats en el llibre— en el revers dels quals es podia llegir resumit l'argument del film: "Dos homes i una dona lluitant per la vida i l'amor sobre els desolats gels de l'Antàrtic."

Me'n record del capità Horacio Hornblower i del corsari Surcouf, natural de Saint Malo.

Me'n record de Simbad el mariner revisitat per Álvaro Cunqueiro, igual que el mag Merlí i família.

Me'n record del foc grec i d'un funeral viking.

Me'n record de Ruperto de Hentzau —*Adiós, comediante*— llançant-se al fossat des d'un dels finestrals del castell de Zenda.

Me'n record del capità Brasiliano i l'Olonés, morts a la Martinica i Illa Tortuga per adversaris més hàbils que ells en el maneig de l'espasa.

Me'n record de l'home de Boston i el Portuguès competint al front de la Peregrina de Salem i la Santa Isabel per ser els primers en arribar a Alaska.

Me'n record dels ulls de la bella jueva Rebeca a *Ivanhoe*.

Me'n record d'una mina de maragdes a Colòmbia: "foc verd" en la mirada de Grace Kelly.

Me'n record de les serpentejants danses de la sensual ballarina Sheetá —autèntica deessa Shiva rediviva— en el díptic de Fritz Lang: *El tigre de Esnapur*, *La tumba índia*.

Me'n record del fidel Appuhami tractant de detenir el cap del remat a *La senda de los elefantes*.

Me'n record de King Kong, vulnerable com qualsevol enamorat i derrotat a la fi per la Bellesa.

Me'n record d'aquella darrera fletxa que disparada a l'infinit segellava per a tota l'eternitat el destí de Robin i Mariar.

Me'n record de Semíramis i dels jardins flotants de Babilònia.

Me'n record del foc de Sant Elm, de l'aurora boreal i del raig verd.

Me'n record d'Athos i de les seves darreres paraules a Milady de Winter: "No volem, no sabem, no podem perdornar-te."

Me'n record de la Commedia d'ell Arte i la màscara de Scaramouche.

Me'n record del darrer gran caçador blanc —un Allan Quattermain per a qui el temps no ha passat debades— escopint el seu menyspreu a la civilització i a qui han contractat com a guia de safaris.

Me'n record del rei Artús, del mag Merlí i de la reina Ginebra.

Me'n record del cavall de fusta davant del qual va sucumbir Troia i d'aquell astut i implacable *blade runner* de l'Egeu anomenat Ulisses, que el va inventar.

Me'n record de Lancelot, del príncep Saladino i del cavaller negre.

Me'n record d'aquells que, solcant els Mars del Sud, traficant amb la copra, varan ancorar a les illes Fidji.

Me'n record del 4 de juliol i d'un gran depredador blanc rondant i engolint-se la colònia estiuenca d'Amity.

Me'n record d'un daurat i esplendorós trenc d'alba a la riba del llac Tanganika.

Me'n record de les homèriques riallades de Daniel Dravot i Peachy Carnehan en creure que els havia arribat l'hora de lliurar l'ànima al diable.

Me'n record dels ports balleners —Digau-me *Ismael*— de New Bedford i Nantucket.

Me'n record de Hoagy Carmichael tocant al piano: *Just for tonight*.

Me'n record de Julia Adams nedant confiada entre dues aigües, ignorant que estava sent amorosament observada per la criatura de la Lluna Negra.

Me'n record de la vigorosa i altiva presència del Cid davant Jimena afanyant-se a combatre, llança al rest i espasa en mà, per Calahorra.

Me'n record d'Eleanor Parker —en el fons més terrible que la temuda marabunta— adoctrinant Charlton Heston sobre els avantatges que posseeix un piano usat sobre una altre encara per estrenar.

Me'n record de Phileas Fogg i de tots els èmuls que varen donar no només la volta al món en vuitanta dies sinó també la volta al dia en vuitanta mons i la volta al cinema en vuitanta aventures.

Me'n record de Seab Mercer, l'home que es va cremar els dits en certa ocasió per una afer de fal·lilles.

Me'n record del vedell d'or, de la recerca del Sant Graal i de les ciutats imaginàries somniades per Italo Calvino.

Belles imatges, entre altres, les esmentades fins aquí que he d'agrar a la lectura d'aquest fantàstic llibre de Ramón Freixas i Joan Bassa. Estupenda obra que m'ha fet recordar Jack London i aquest altre "rodamón de les estrelles" que anomenam TEMPS. Cosa que ha duit també a fer-me reviure tots els "ponts llevadissos" que la meua imaginació va construir i va escalar al llarg de la infantesa i l'adolescència. ■

